

ΣΕΙΡΑ: «ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»

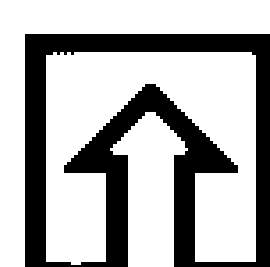

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

DONNA GOMIEN, DAVID HARRIS, LEO ZWAAK

Πρόλογος-Επιμέλεια: ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΜΙΤΣΗΣ

Επιμέλεια-Μετάφραση: ΕΦΗ ΤΣΑΤΣΑΡΕΛΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

**Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ**

*Απαγορεύεται η μερική ή ολική
αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς
και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο
χωρίς σχετική άδεια του Εκδότη*

ISBN: 960-02-1515-4

Copyright © Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ

Νικηταρά 2, 106 78 Αθήνα

τηλ.: 38 22 496, 38 38 020 - Fax: 38 09 150

Copyright © Council of Europe

«This translation is published by arrangement
with the Council of Europe»

Υπεύθυνος της Σειράς για την Ελλάδα: Γαβριήλ Ν. Αμίτσης

*«The responsibility for the preparation of the present publication has been assumed
by Gabriel N. Amitsis, PhD in Law»*

Φωτοστοιχειοθεσία-Φιλμ-Μοντάζ:

ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ Ο.Ε.

Σταδίου 60, Αθήνα

Τηλ.: 32.27.323 - Fax: 32.24.548

3424
GOM

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΕΙΡΑ: «ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»

Αρ. 66624

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

DONNA GOMIEN, DAVID HARRIS, LEO ZWAAK

Πρόλογος – Επιμέλεια
ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΜΙΤΣΗΣ

Μετάφραση
ΕΦΗ ΤΣΑΤΣΑΡΕΛΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ
ΑΘΗΝΑ 2001

Αγγλική έκδοση

Law and practice of the European Convention on Human Rights and the European Social Charter

ISBN 92-871-2956-8

Γαλλική έκδοση

Convention européenne des Droits de l'Homme et Charte sociale européen : droit et pratique

ISBN 92-871-2955-X

Συμβούλιο της Ευρώπης, Δεκέμβριος 1997

Τυπώθηκε στη Γερμανία

Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης

F-67075 Strasbourg Cedex

Ευχαριστίες

Η Διεύθυνση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου θα ήθελε να εκφράσει τις ευχαριστίες της σε όλους εκείνους τους ανθρώπους που για πολλά χρόνια συνεργάστηκαν για το παρόν έργο. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τον καθηγητή Claudio Zanghi και τον κύριο Jan Helgesen για τη συνδρομή τους από την πρώτη στιγμή και για τον σημαντικό όγκο δουλειάς που αφιέρωσαν στο έργο. Τον αείμνηστο καθηγητή Torkel Opsal για τον ενθουσιασμό και την πολύτιμη συνδρομή του. Το Νορβηγικό Ινστιτούτο για τα Ατομικά Δικαιώματα και το Ολλανδικό Ινστιτούτο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου για το προσωπικό και την υποδομή που γενναιόδωρα μας παραχώρησαν. Την κυρία Anne Lister για την υπομονή και την αστείρευτη βοήθεια που προσέφερε στους συγγραφείς κατά την επεξεργασία των τελικών κειμένων.

Χρειάζεται να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τους τρεις συγγραφείς, την κυρία Donna Gomien και τον κύριο Leo Zwaak που συνέταξαν από κοινού τα κεφάλαια που αφιερώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τον κύριο David Harris που επεξεργάστηκε το τμήμα που αφορά τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. Η επιμέλεια και η συγκρότηση των συγγραφέων επέτρεψαν την αποπεράτωση αυτής της σημαντικής και πολύτιμης έκδοσης.

Pierre-Henri Imbert

Διευθυντής, Διεύθυνση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Στρασβούργο, Ιανουάριος 1996

Περιεχόμενα

<i>Πρόλογος Ελληνικής Έκδοσης</i>	23
<i>Ορολογία και Παραπομπές</i>	27
<i>Συντομογραφίες</i>	29
Το πλαίσιο της μελέτης	
Τα δικαιώματα του ανθρώπου την περίοδο της ίδρυσης του Συμβουλίου της Ευρώπης	31
Οι στόχοι του Συμβουλίου της Ευρώπης	33
Τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης	34
<i>Η Επιτροπή Υπουργών</i>	34
<i>Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση</i>	35
Τα συμπληρωματικά όργανα για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου	35

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου	41
Η ιστορική εξέλιξη και η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	42

Το πλαίσιο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης	46
Το τοπικό πεδίο εφαρμογής (Άρθρο 63)	49
Οι επιφυλάξεις και οι ερμηνευτικές δηλώσεις (Άρθρο 64)	54
Τα όργανα ελέγχου που καθιερώνει η Σύμβαση	65
Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	67
Η Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	69
Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	69
Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης	71
Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης	74
Οι μηχανισμοί ελέγχου που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου	75
Προσφυγές ανάμεσα στα Κράτη	75
Ατομικές προσφυγές	80
Η εφαρμογή του άρθρου 25 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	81
Η ιδιότητα του θύματος	82
α. <i>Εν δυνάμει θύμα</i>	83
β. <i>Έμμεσο θύμα</i>	86
γ. <i>Κατάργηση της ιδιότητας του θύματος ύστερα από παραίτηση του δικαιώματος</i>	87
Υποχρέωση του Κράτους να μην παρακωλύει την άσκηση του δικαιώματος της προσφυγής	88
Διαδικασίες ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	89
α. <i>Προσωρινά μέτρα στις επείγουσες υποθέσεις</i>	91
β. <i>Κανόνες και διαδικασίες που διέπουν την αίτηση προσωρινών μέτρων</i>	95
Νομική βοήθεια	96
Διαδικασία ελέγχου του παραδεκτού μιας προσφυγής	97
Προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφυγών	100
<i>Η εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων</i>	100
<i>Ο κανόνας των έξι μηνών</i>	107
<i>Άλλες προϋποθέσεις παραδεκτού</i>	108
<i>Συμπληρωματικά κριτήρια παραδεκτού που εφαρμόζονται μόνο στις ατομικές προσφυγές</i>	112

Προσφυγές ασυμβίβαστες με τις διατάξεις της Σύμβασης	112
Η αρμοδιότητα της Επιτροπής	113
Η αρμοδιότητα <i>ratione temporis</i>	113
Η αρμοδιότητα <i>ratione materie</i>	116
Προσφυγές προδήλως αβάσιμες	117
Προσφυγές που αποτελούν κατάχρηση του δικαιώματος προσφυγής	118
Διαδικασίες της Επιτροπής μετά την έκδοση της απόφασης για το παραδεκτό	118
α. Φιλικός Διακανονισμός	118
β. Διαγραφή μιας προσφυγής από τους καταλόγους	123
γ. Έλεγχος του βασίμου μιας προσφυγής	124
Εξέταση μιας προσφυγής από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	127
Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου	130
Η συνέχεια της διαδικασίας κατά τη διάρκεια εξέτασης μιας προσφυγής	132
Οι διαδικασίες ενώπιον του Δικαστηρίου	134
Η γραπτή διαδικασία	134
Η προφορική διαδικασία	135
Ο ρόλος της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου	136
Η θέση του αιτούντα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου	136
Παρέμβαση τρίτων μερών	138
Διαγραφή από τους καταλόγους	139
Η απόφαση του Δικαστηρίου	140
Δίκαιη ικανοποίηση	141
Δυνατότητα εφαρμογής	142
Η έκταση του άρθρου 50	143
<i>Restitutio in integrum</i>	144
Δικηγορική αποζημίωση υπό όρους	148
Σχέση ανάμεσα στο άρθρο 50 και τα υπόλοιπα άρθρα της Σύμβασης	148
Ερμηνεία μιας απόφασης	150
Αίτηση αναθεώρησης μιας απόφασης	151
Εξέταση μιας υπόθεσης από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης	151

Έλεγχος και εκτέλεση των αποφάσεων της Επιτροπής Υπουργών	152
Έλεγχος και εκτέλεση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από την Επιτροπή Υπουργών	153
Νέα στοιχεία: η ίδρυση ενός ενιαίου Δικαστηρίου δυνάμει του Πρωτοκόλλου αρ.11	155
Τα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	159
Το δικαίωμα στη ζωή και η κατάργηση της θανατικής ποινής (άρθρο 2 και Πρωτόκολλο αρ.6)	159
Γενικό Πλαίσιο	159
Προστασία από το νόμο / εκ προθέσεως στέρηση της ζωής	161
Η κατάργηση της θανατικής ποινής	163
Οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2	167
α. Για την υπεράσπιση οποιουδήποτε προσώπου κατά παράνομης βίας	171
β. Για την πραγματοποίηση νόμιμης σύλληψης ή για την παρεμπόδιση απόδρασης ενός προσώπου σε νόμιμη κράτηση	172
γ. Για την καταστολή σύμφωνα με το νόμο στάσης ή ανταρσίας	172
Η αρχή της ζωής: ζητήματα που σχετίζονται με την άμβλωση	173
Το τέλος της ζωής: τα προβλήματα που σχετίζονται με την ευθανασία και την αυτοκτονία	176
Το δικαίωμα στη σωματική ακεραιότητα (άρθρο 3)	177
Γενικό Πλαίσιο	177
Βασανισμός, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές μεταχειρίσεις: ένα ζήτημα βαθμού	180
Βασανισμός	181
Απάνθρωπες μεταχειρίσεις	182
Εξευτελιστικές μεταχειρίσεις	187
Ειδικές κατηγορίες αιτιάσεων που διατυπώνονται βάσει του άρθρου 3	188
Έκδοση / Απέλαση	189
Το «φαινόμενο του διαδρόμου του θανάτου»	194
Σωματικές ποινές που εφαρμόζονται σε νέους	195
Διακρίσεις	197

Η απαγόρευση της δουλείας και των συγγενών πρακτικών (άρθρο 4)	199
Γενικό Πλαίσιο	199
Δουλεία και υποτέλεια	201
Αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία	202
Οι περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας	204
Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια και η απαγόρευση στέρησης της ελευθερίας για μη εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης (άρθρο 5 και Πρωτόκολλο αρ. 4, άρθρο 1)	209
Η αρχή του δικαιώματος στην ελευθερία και την ασφάλεια	209
Η έννοια της νομιμότητας του άρθρου 5	212
Οι επιτρεπόμενες στέρησεις της ελευθερίας	215
α. <i>Νόμιμη κράτηση ενός προσώπου ύστερα από καταδίκη από αρμόδιο δικαστήριο</i>	217
β. <i>Σύλληψη ή κράτηση ενός προσώπου λόγω ανυποταγής σε νόμιμη διαταγή δικαστηρίου ή για την εγγύηση εκτέλεσης μιας υποχρέωσης που ορίζεται από το νόμο</i>	221
γ. <i>Σύλληψη ή η κράτηση ενός προσώπου, σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες, προκειμένου να οδηγηθεί ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής αρχής στην περίπτωση βάσιμων υπονοιών ότι διέπραξε αδίκημα ή ύπαρξης εύλογων δεδομένων για την παραδοχή της ανάγκης να εμποδιστεί από το να διαπράξει αδίκημα ή να δραπετεύσει μετά την διάπραξή του</i>	223
δ. <i>Νόμιμη κράτηση ανηλίκου που αποφασίσθηκε για την επιτήρηση της ανατροφής του ή νόμιμη κράτησή του για να παραπεμφθεί ενώπιον της αρμόδιας αρχής</i>	228
ε. <i>Νόμιμη κράτηση προσώπου που μπορεί να μεταδώσει μια μολυσματική ασθένεια, φρενοβλαβή, αλκοολικού, τοξικομανή ή αλήτη</i>	229
στ. <i>Νόμιμη σύλληψη ή κράτηση ενός προσώπου προκειμένου να εμποδιστεί η παράνομη είσοδός του στη χώρα ή προσώπου εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απέλασης ή έκδοσης</i>	232
Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 5 παρ.1	234
Δικονομικές εγγυήσεις στις υποθέσεις στέρησης της ελευθερίας	236

Το δικαίωμα κάθε προσώπου να πληροφορείται τους λόγους της σύλληψης και κάθε κατηγορία που διατυπώνεται εναντίον του	237
Δικονομική προστασία για τα πρόσωπα που προφυλακίζονται (Άρθρο 5 παρ.3)	239
Το δικαίωμα δίκης σε λογική προθεσμία σε περίπτωση μη απόλυσης	243
Το δικαίωμα του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας της σύλληψης ή της κράτησης (Άρθρο 5 παρ.4)	248
Επινόρθωση σε περίπτωση παράνομης σύλληψης ή κράτησης (Άρθρο 5 παρ.5)	253
Προστασία κατά της στέρησης της ελευθερίας για μη εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης (Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αρ.4)	255
Το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη (άρθρο 6 και άρθρα 2, 3 και 4 του Πρωτοκόλλου αρ. 7)	257
Γενικό Πλαίσιο	257
Το άρθρο 6 παρ.1: μια γενική ιδέα	260
Έκταση του άρθρου 6 παρ.1: πρόσβαση σε ένα δικαστήριο	260
Εκφράσεις και γενικές έννοιες του άρθρου 6	264
«Θα αποφασίσει» (για δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσης ή για μια κατηγορία ποινικής φύσης)	264
Δημόσια συνεδρίαση	268
Εύλογη προθεσμία	271
Η πολυπλοκότητα της υπόθεσης	273
Η σημασία για τον αιτούντα	273
Η στάση των αρχών	274
Η συμπεριφορά του ίδιου του αιτούντα	275
Ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που λειτουργεί νόμιμα	276
Η έννοια της δίκαιης διαδικασίας: γενικό πλαίσιο	281
Η αρχή της ισότητας των όπλων	281
Ο ρόλος του εισαγγελέα στην ποινική διαδικασία	282
Τα γενικά περιστατικά της διαδικασίας	285
Το αποτέλεσμα της διαδικασίας για την κατάσταση του κατηγορουμένου	288
Δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσης	290
Κατηγορία ποινικής φύσης	293
Το δικαίωμα του τεκμηρίου αθωότητας μέχρι τη νόμιμη απόδειξη της ενοχής (Άρθρο 6 παρ.2)	297

Οι στοιχειώδεις δικονομικές προστασίες του άρθρου 6 παρ.3	306
Το δικαίωμα «να πληροφορηθεί το συντομότερο δυνατό, σε γλώσσα που κατανοεί και με λεπτομερή τρόπο τη φύση και το λόγο της εναντίον του κατηγορίας»: άρθρο 6 παρ.3 α')	306
Το δικαίωμα «να διαθέτει το χρόνο και τις αναγκαίες ευκολίες για την προετοιμασία της υπεράσπισής του»: άρθρο 6 παρ.3 β')	309
Το δικαίωμα για τον κατηγορούμενο να υπερασπίσει ο ίδιος τον εαυτό του ή να αναθέσει την υπεράσπιση του σε συνήγορο της εκλογής του, και εάν δε διαθέτει τα μέσα να πληρώσει το συνήγορο να του παρασχεθεί δωρεάν και αυτεπαγγέλτως όταν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον της δικαιοσύνης: άρθρο 6 παρ. 3γ')	310
α. Πραγματική υπεράσπιση από συνήγορο και ερήμην αποφάσεις	311
β. Εμπιστευτικός χαρακτήρας της επικοινωνίας με το δικηγόρο	315
γ. Διορισμός συνηγόρου «όταν επιβάλλεται από το συμφέρον της δικαιοσύνης»	317
Το δικαίωμα «να εξετάσει ή να ζητήσει να εξεταστούν οι μάρτυρες κατηγορίας και να πετύχει την κλήτευση και την εξέταση των μαρτύρων υπεράσπισης με τους ίδιους όρους όπως και για τους μάρτυρες κατηγορίας»: άρθρο 6 παρ.3δ')	320
Το δικαίωμα «να τύχει δωρεάν παραστάσεως διερμηνέα, εάν δεν κατανοεί ή δε μιλάει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο» άρθρο 6 παρ.3ε')	324
Πρόσθετες εγγυήσεις για τις ποινικές διαδικασίες: άρθρα 2 και 4 του Πρωτοκόλλου αρ.7	325
Η απαγόρευση της αναδρομικής εφαρμογής του ποινικού δίκαιου (άρθρο 7)	329
Θεμιτοί περιορισμοί ορισμένων δικαιωμάτων και ελευθεριών που προστατεύονται από τη Σύμβαση	335
Η λειτουργίες των περιορισμών	335
Οι εγγενείς περιορισμοί	336
Στενή ερμηνεία των περιορισμών	338
Περιορισμοί που δεν παραβιάζουν το νόμο ή προβλέπονται από το νόμο	339
Οι περιορισμοί που θεωρούνται αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία	344

Το περιθώριο εκτίμησης	344
Οι ειδικές περιοριστικές ρήτρες	349
Οι νόμιμοι σκοποί των περιορισμών των δικαιωμάτων από το Κράτος	349
Η αναλογικότητα ενός περιορισμού από το Κράτος προς τους νόμιμους σκοπούς	350
Οι επιτρεπόμενοι περιορισμοί δυνάμει των άρθρων 17 και 18	353
<i>Η απαγόρευση της κατάχρησης δικαιωμάτων (Άρθρο 17)</i>	353
<i>Απαγορεύσεις στην εφαρμογή των περιορισμών (Άρθρο 18)</i>	357
Το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και της αλληλογραφίας, το δικαίωμα γάμου και δημιουργίας οικογένειας και η ισότητα ανάμεσα στους συζύγους (άρθρα 8 και 12 και Πρωτόκολλο αρ. 7, άρθρο 5)	361
Το δικαίωμα στο σεβασμό	363
<i>α. Μη-επέμβαση</i>	363
<i>β. Θετικές υποχρεώσεις</i>	365
Το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής ζωής	367
Τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων και των 'τρανσέξουαλ'	370
Παρακολούθηση και συλλογή στοιχείων	372
Η φύση της οικογένειας	380
Παιδιά γεννημένα εκτός γάμου	383
Χωρισμός της οικογένειας	385
Γονική μέριμνα και επισκέψεις	386
Δημόσια επιτροπεία	388
Μετανάστευση / έκδοση / εκτόπιση / απέλαση	389
Το δικαίωμα στο σεβασμό της κατοικίας	393
Το δικαίωμα στο σεβασμό της αλληλογραφίας	396
Ο σεβασμός των δικαιωμάτων των κρατουμένων	397
Τομείς που παρουσιάζουν προβλήματα σε σχέση με το άρθρο 8	401
Το δικαίωμα στο γάμο και στη δημιουργία οικογένειας (Άρθρο 12)	404
<i>Η φύση του δικαιώματος στο γάμο</i>	406
<i>Κρατούμενοι</i>	406
<i>'Τρανσέξουαλ'</i>	407
Διαζύγιο, νέος γάμος, νομιμοποίηση των παιδιών	410
Η φύση του δικαιώματος δημιουργίας οικογένειας	412
Ισότητα των συζύγων και υποχρεώσεις τους κατά τη διάρκεια του γάμου και μετά από αυτόν (Πρωτόκολλο αρ.7, Άρθρο 5)	414

Το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας (άρθρο 9)	417
Τι είναι η σκέψη, η συνείδηση ή η θρησκεία με την έννοια του άρθρου 9 παρ.1;	418
<i>Σκέψη</i>	419
<i>Συνείδηση και θρησκεία</i>	420
Τα δικαιώματα των κρατουμένων στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της πεποίθησης	426
Το locus standi της Εκκλησίας ως προς το άρθρο 25 της Σύμβασης	427
Ζητήματα που προκαλούν προβλήματα σε σχέση με το άρθρο 9	428
Το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης (άρθρο 10)	431
Οι στόχοι της ελευθερίας της έκφρασης	433
Το άρθρο 10 και άλλα άρθρα της Σύμβασης	437
Η ελευθερία του τύπου	442
Εμπορικός διάλογος	454
Ραδιοφωνικές, τηλεοπτικές και κινηματογραφικές επιχειρήσεις	458
Το δικαίωμα λήψης πληροφοριών	463
Τα δικαιώματα των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με το άρθρο 10	466
Πρόσβαση στην εργασία	470
Δικαιώματα, καθήκοντα και ευθύνες των προσώπων	471
Το δικαίωμα στην ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης και στην ελευθερία του συνεταιρισμού (άρθρο 11)	475
Το δικαίωμα στην ειρηνική συνάθροιση	476
Το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρισμού	480
Τα δικαιώματα των συνδικαλιστικών ενώσεων	485
Ιδιαίτερες εκφάνσεις των περιοριστικών διατάξεων του άρθρου 11	489
Το δικαίωμα στο σεβασμό της περιουσίας, το δικαίωμα στην εκπαίδευση και το δικαίωμα στις ελεύθερες εκλογές (Πρωτόκολλο αρ. 1, άρθρα 1, 2 και 3)	491
Το δικαίωμα στο σεβασμό της περιουσίας (άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αρ.1)	491
<i>Οι αξίες που αποτελούν τη βάση του δικαιώματος στο σεβασμό της περιουσίας</i>	492

<i>Η έννοια της «περιουσίας»</i>	494
<i>Στερήσεις ιδιοκτησίας και δικαίωμα αποζημίωσης</i>	499
<i>Η ρύθμιση χρήσης της περιουσίας</i>	503
<i>Άλλοι αποδεκτοί περιορισμοί στο δικαίωμα του σεβασμού της περιουσίας</i>	508
Το δικαίωμα στην εκπαίδευση (άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αρ.1)	512
<i>Το δικαίωμα στην εκπαίδευση</i>	513
<i>Οι υποχρεώσεις του Κράτους σε σχέση με το εκπαιδευτικό σύστημα</i>	514
<i>Ο σεβασμός των θρησκευτικών και φιλοσοφικών πεποιθήσεων των γονέων</i>	517
<i>Η σωματική τιμωρία στο σχολείο</i>	520
Η σχέση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αρ.1 με άλλα άρθρα της Σύμβασης	521
Το δικαίωμα σε ελεύθερες εκλογές (άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου αρ.1)	522
Η φύση των δικαιωμάτων που καθιερώνει το άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου αρ.1	523
<i>Φορείς του δικαιώματος και της υποχρέωσης ψήφου</i>	525
<i>Το δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας στις εκλογές και το δικαίωμα του «εκλέγεσθαι»</i>	525
<i>Η εξειδίκευση της έννοιας «νομοθετικό σώμα»</i>	526
 Το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον μιας εθνικής αρχής (άρθρο 13)	 529
Το αντικείμενο και ο σκοπός του άρθρου 13	531
Η εφαρμογή του άρθρου 13 στις «αληθοφανείς» διαμαρτυρίες	532
Αρμοδιότητες και παρεχόμενες εγγυήσεις από την «εθνική αρχή»	536
Ο αποτελεσματικός χαρακτήρας και η ομαδοποίηση των προσφυγών	537
Η ενσωμάτωση της Σύμβασης στο εσωτερικό δίκαιο	540
 Η απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 14)	 543
Οι γενικές αρχές εφαρμογής του άρθρου 14: ο συμπληρωματικός χαρακτήρας και η αυτονομία του	545
Διαφοροποίηση ή διάκριση	552

Τα δικαιώματα αλλοδαπών και υπήκοων ως αυτόνομων ομάδων (άρθρο 16· Πρωτόκολλο αρ. 4, άρθρα 2 και 4 - Πρωτόκολλο αρ. 7, άρθρο 1)	561
Περιορισμοί που πλήττουν την πολιτική δραστηριότητα των αλλοδαπών (άρθρο 16)	562
Δικαιώματα που συνδέονται με την κατάσταση του προσώπου σε συγκεκριμένο έδαφος	563
Η ελεύθερη μετακίνηση (άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αρ.4)	563
Ελευθερία εγκατάλειψης της χώρας	567
Δικαιώματα των υπηκόων σε ό,τι αφορά το έδαφος (άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου αρ.4).	568
Απαγόρευση των συλλογικών απελάσεων αλλοδαπών (άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου αρ.4)	570
Δικονομικές εγγυήσεις για τους αλλοδαπούς που απειλούνται να απελαθούν από μια χώρα (άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αρ.7)	571
Παρεκκλίσεις σε περίπτωση πολέμου ή δημόσιου κινδύνου (άρθρο 15)	577
Τελικές παρατηρήσεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	585

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Εισαγωγή στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη	589
Τα δικαιώματα που προστατεύονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη	591
Η ουσιαστική εγγύηση: οι βασικές υποχρεώσεις σχετικά με τα προστατευόμενα δικαιώματα	591
Ανάλυση των προστατευόμενων δικαιωμάτων	594
Άρθρο 1: Το δικαίωμα στην εργασία	595
Άρθρο 2: Το δικαίωμα σε δίκαιες συνθήκες εργασίας	600
Άρθρο 3: Το δικαίωμα στην ασφάλεια και την υγιεινή στην εργασία	603

Άρθρο 4: Το δικαίωμα σε δίκαιη αμοιβή	604
Άρθρο 5: Το συνδικαλιστικό δικαίωμα	608
Άρθρο 6: Το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης	611
Άρθρο 7: Το δικαίωμα των παιδιών και των εφήβων για προστασία	615
Άρθρο 8: Το δικαίωμα των εργαζομένων γυναικών για προστασία	617
Άρθρο 9: Το δικαίωμα στον επαγγελματικό προσανατολισμό	619
Άρθρο 10: Το δικαίωμα στην επαγγελματική κατάρτιση	620
Άρθρο 11: Το δικαίωμα στην προστασία της υγείας	621
Άρθρο 12: Το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλεια	622
Άρθρο 13: Το δικαίωμα στην κοινωνική και ιατρική αντίληψη	624
Άρθρο 14: Το δικαίωμα στην απόλαυση των κοινωνικών υπηρεσιών	626
Άρθρο 15: Το δικαίωμα των προσώπων που μειονεκτούν σωματικά ή διανοητικά για επαγγελματική κατάρτιση και επαγγελματική και κοινωνική αποκατάσταση	627
Άρθρο 16: Το δικαίωμα της οικογένειας για κοινωνική, νομική και οικονομική προστασία	628
Άρθρο 17: Το δικαίωμα της μητέρας και του παιδιού για κοινωνική και οικονομική προστασία	630
Άρθρο 18: Το δικαίωμα για την άσκηση κερδοφόρας δραστηριότητας στο έδαφος άλλων συμβαλλόμενων μερών	631
Άρθρο 19: Το δικαίωμα των μεταναστών εργαζομένων και των οικογενειών τους για προστασία και περίθαλψη	633
Τα δικαιώματα που προστατεύονται από το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο του 1988	634
Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης	635
Αξιολόγηση των εγγυήσεων που παρέχει ο Χάρτης	637
Ο σεβασμός των διατάξεων του Χάρτη	643
Το σύστημα ελέγχου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη	647
A. Οι εθνικές εκθέσεις	648
1. Οι εκθέσεις σχετικά με τις διατάξεις που έγιναν αποδεκτές	648
2. Οι εκθέσεις σχετικά με διατάξεις που δεν έχουν γίνει αποδεκτές	650
3. Παρατηρήσεις για τις εκθέσεις που διατυπώθηκαν από εθνικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις	650
B. Η Επιτροπή Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων	652

1. Σύνθεση	652
2. Λειτουργία	653
Γ. Η Κυβερνητική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη	655
1. Σύνθεση	655
2. Λειτουργία	656
Δ. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση	660
Ε. Η Επιτροπή Υπουργών	661
ΣΤ. Το Πρωτόκολλο που προβλέπει ένα σύστημα συλλογικών καταγγελιών	663
Ζ. Οι γενικές διαστάσεις του συστήματος ελέγχου	667
Περιορισμοί στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη	671
Α. Παρεκκλίσεις σε περίπτωση πολέμου και δημοσίου κινδύνου	671
Β. Περιορισμοί λόγω δημοσίου συμφέροντος κτλ	671
Γ. Η θέση σε εφαρμογή μέσω των συλλογικών συμβάσεων	672
Δ. Περιορισμοί <i>ratione personae</i>	673
Ε. Εδαφική εφαρμογή	675
ΣΤ. Η σχέση του Χάρτη με το εθνικό δίκαιο	675
Επιτεύγματα και προοπτικές του Κοινωνικού Χάρτη	677
Παράρτημα Ι: Ο μηχανισμός της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	681
Παράρτημα ΙΙ: Ο μηχανισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη	685
Παράρτημα ΙΙΙ: Κατάλογος των επικυρώσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη	689
Παράρτημα ΙV: Ενδεικτική Βιβλιογραφία	695
<i>Ευρετήριο των εκθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου</i>	<i>699</i>
<i>Ευρετήριο των υποθέσεων ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου</i>	<i>703</i>

Πρόλογος Ελληνικής Έκδοσης

Το παρόν έργο αποτελεί μετάφραση του κλασσικού εγχειριδίου των Donna Gomien, David Harris και Leo Zwaak *"The European Convention of Human Rights and the European Social Charter: Law and Practice"*, που εκδόθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο πλαίσιο των εκδοτικών του δραστηριοτήτων για την προώθηση της δημοσιότητας των βασικών μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η έκδοσή του στα ελληνικά εντάσσεται στη νέα Σειρά «Τα Θεσμικά Κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης», η οποία επικεντρώνεται στην καταγραφή και παρουσίαση των μηχανισμών του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υιοθετηθεί για τη ρύθμιση των δικαιωμάτων και των πολιτικών σε διαφορετικά θεματικά πεδία. Βασική επιδίωξη της Σειράς αποτελεί η προώθηση της ενημέρωσης και πρόσβασης του νομικού κόσμου, των κοινωνικών εταίρων αλλά και κάθε ενδιαφερομένου προσώπου στους μηχανισμούς του Συμβουλίου της Ευρώπης στον ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα προάσπισης των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η ιδιαιτερότητα του παρόντος έργου έγκειται στην ολοκληρωμένη επεξεργασία και τυποποίηση των ερμηνευτικών αρχών και των νομολογιακών προσεγγίσεων που διέπουν την εφαρμογή των δύο κύριων μηχανισμών του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ενσωματώνει τις τεχνικές προάσπισης των ατομικών δικαιωμάτων, ενώ ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης αναφέρεται στην προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων. Και τα δύο κείμενα συνθέτουν το θεσμικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε μια περίοδο γενικότερης αναδιάρθρωσης των δημόσιων πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια.

Η περίοδος που ακολούθησε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αποτέλεσε την απαρχή του διεθνούς δικαίου σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η ανάπτυξή του εντοπίζεται χωρίς αμφιβολία στους κόλπους του Συμβουλίου της Ευρώπης. Παρόλα αυτά, μόλις κατά

τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 ο αριθμός των Συνθηκών και Συμβάσεων που επικεντρώνονται αποκλειστικά στο διεθνές σύστημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου γνώρισε μια αξιόλογη αύξηση. Παράλληλα, εντάθηκαν οι προσπάθειες διάχυσης και διάδοσης των αποτελεσμάτων των νομικών μηχανισμών τόσο στα Συμβαλλόμενα Μέρη όσο και στους Διεθνείς Οργανισμούς.

Το παρόν έργο αποτελεί μια συνεισφορά σε αυτόν τον αναπτυσσόμενο τομέα της διάδοσης της αξίας των διεθνών μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιδιώκει να παρουσιάσει τους δύο κύριους άξονες των παρεμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, οι οποίοι εντάσσονται στο γενικότερο πλαίσιο των θεσμικών παρεμβάσεων για την προάσπιση των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Το έργο αυτό στοχεύει να αποτελέσει πρωταρχικά εργαλείο διδασκαλίας στο πλαίσιο των πανεπιστημιακών παραδόσεων του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου και παράλληλα μια εισαγωγή στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ευρώπη για τους επαγγελματίες νομικούς.

Η χρησιμότητά του δεν περιορίζεται μόνο στον ευρωπαϊκό χώρο. Ορισμένες χώρες της Κοινοπολιτείας θεωρούν την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου πρότυπο για τη διακήρυξη των δικαιωμάτων τους. Υπάρχουν επίσης ομοιότητες στη δομή και τον έλεγχο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και του δικαστικού του ελέγχου από το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας.

Το έργο ασχολείται κυρίως με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και περιγράφει λεπτομερειακά το εύρος εφαρμογής της Σύμβασης, τις διαδικασίες προσφυγής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την εσωτερική σχέση ανάμεσα στο σύστημα της Σύμβασης και σε άλλα εθνικά και διεθνή νομικά συστήματα και κυρίως τη νομολογία που καθιερώθηκε μέσω της Επιτροπής και του Δικαστηρίου. Για όσους γνωρίζουν ελάχιστα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και κυρίως για τους σπουδαστές, στους οποίους η φιλοσοφία του άγγλο-αμερικανικού δικαίου είναι άγνωστη, η σημαντική αυτή θέση που κατέχει η νομολογία μπορεί να φανεί αρκετά περίεργη. Ωστόσο είναι αυτή που δίνει ζωή και πνοή στις διατάξεις του οργάνου.

Το υπόλοιπο μέρος του έργου αφιερώνεται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, το άλλο μεγάλο όργανο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η έκταση προστασίας των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που καλύπτονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη και το σύστημα ελέγχου εφαρμογής του έχουν επίσης εμπνεύσει πολλούς διεθνείς μηχανισμούς σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε συνδυασμό εξασφαλίζουν έναν υψηλό βαθμό προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ευρώπη και παγιώνουν έναν αυστηρό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου όχι μόνο στον ευρωπαϊκό χώρο αλλά και σε όλον τον κόσμο.

Η πρακτική χρησιμότητα του έργου εντοπίζεται στη συστηματική ερμηνεία των δύο αυτών βασικών μηχανισμών υπό το πρίσμα των νομολογιακών πορισμάτων των οργάνων παρακολούθησης της εφαρμογής τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει μάλιστα η τυποποίηση των γενικών αρχών ερμηνείας της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς συνθέτει βασικά κριτήρια για την αξιοποίηση του νέου συστήματος ελέγχου της Σύμβασης. Το σύστημα αυτό εισάγεται με την έναρξη ισχύος του Πρωτοκόλλου Νο. 11, που αντικατέστησε τα δύο προηγούμενα όργανα ελέγχου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) με ένα νέο ενιαίο Δικαστήριο που εκτελεί τις λειτουργίες που επιτελούσαν τα όργανα. Το Δικαστήριο καλύπτει πλέον κάθε ζήτημα που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή της Σύμβασης, τόσο για τις διακρατικές όσο και για τις ατομικές προσφυγές. Παράλληλα, θα εξακολουθεί να παρέχει συμβουλευτικές γνώμες σε περίπτωση σχετικού αιτήματος από την Επιτροπή Υπουργών.

Από την άλλη πλευρά, η παρουσίαση των νομολογιακών δεδομένων για την προστασία των δικαιωμάτων που καλύπτονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη εξασφαλίζει τη δυνατότητα αξιοποίησης του Αναθεωρημένου Χάρτη, ο οποίος προσθέτει νέα δικαιώματα στο υφιστάμενο σύστημα και τροποποιεί τις διαδικασίες ελέγχου. Η πρόσβαση του νομικού ακροατηρίου στα πορίσματα της νομολογίας του Χάρτη κατοχυρώνει σε μεγάλη έκταση την αξιολόγηση εθνικών ρυθμίσεων και μέτρων που αναφέρονται στην άσκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ως Επιστημονικός Υπεύθυνος της Σειράς αλλά και ως επιμελητής του έργου αυτού αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά τους εκπροσώπους της Διεύθυνσης Εκδόσεων και Τεκμηρίωσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (και ιδίως το Διευθυντή της κ. Ιωάννη Τσιμαράτο) για την ενθάρρυνση και ενίσχυση έκδοσης της Σειράς, και τους εκπροσώπους της Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τα θετικά τους σχόλια και τις γόνιμες παρατηρήσεις τους. Παράλληλα οφείλω να επισημάνω τη συμβολή των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής της Σειράς, Καθηγητών κ.κ. Γ. Βούλαρη, Κ. Κρεμαλή, Η. Νικολακοπούλου – Στεφάνου και Α. Στεργίου που κατέθεσαν χρήσιμες παρατηρήσεις για την απόδοση όρων που απαιτούσαν αρκετά αναλυτικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κ. Έφη Τσατσαρέλλη, Δικηγόρο με εξειδίκευση στον κλάδο του Ευρωπαϊκού Δικαίου, για την υψηλού επιπέδου μεταφραστική της παρέμβαση σε ένα ιδιαίτερο σύνθετο και απαιτητικό έργο και την ουσιαστική της συνδρομή στην προώθηση της Σειράς.

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2001

Γαβριήλ Ν. Αμίτης

Δ.Ν. Δικηγόρος

Το παρόν έργο αποτελεί μετάφραση του κλασσικού εγχειριδίου των Donna Gomien, David Harris και Leo Zwaak "*The European Convention of Human Rights and the European Social Charter: Law and Practice*", που εκδόθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο πλαίσιο των εκδοτικών του δραστηριοτήτων για την προώθηση της δημοσιότητας των βασικών μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η έκδοσή του στα ελληνικά εντάσσεται στη νέα Σειρά «Τα Θεσμικά Κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης», η οποία επικεντρώνεται στην καταγραφή και παρουσίαση των μηχανισμών του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υιοθετηθεί για τη ρύθμιση των δικαιωμάτων και των πολιτικών σε διαφορετικά θεματικά πεδία. Βασική επιδίωξη της Σειράς αποτελεί η προώθηση της ενημέρωσης και πρόσβασης του νομικού κόσμου, των κοινωνικών εταίρων αλλά και κάθε ενδιαφερομένου προσώπου στους μηχανισμούς του Συμβουλίου της Ευρώπης στον ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα προάσπισης των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η Ευρώπη προωθούσε πάντοτε με συνέπεια το σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, θεσπίζοντας και εφαρμόζοντας κανόνες που στόχευαν στη διασφάλιση της προώθησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, του Κράτους δικαίου και των δημοκρατικών αρχών. Από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, το Συμβούλιο της Ευρώπης αναπτύσσει εξελικτικά αυτούς τους κανόνες και εγγυάται την προστασία τους με δεσμευτικά όργανα που συνοδεύονται από αποτελεσματικές διατάξεις για την εφαρμογή τους. Το παρόν έργο επικεντρώνεται στην ανάλυση δύο από τους πιο σημαντικούς μηχανισμούς του Ευρωπαϊκού συστήματος: πρόκειται για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, που υλοποιούνται μέσω ιδιαίτερα αξιόλογων τεχνικών ελέγχου. Το έργο αντανακλά το δυναμισμό αυτής της εξελικτικής διαδικασίας και επιτρέπει στον αναγνώστη να εκτιμήσει τον βαθμό αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών κανόνων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και να προβλέψει τον μελλοντικό τους προσανατολισμό σε μια Ευρώπη που συνεχώς διευρύνεται. Προορίζεται κυρίως για τους σπουδαστές του διεθνούς δικαίου που ειδικεύονται στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για τους ερευνητές του πεδίου της διεθνούς κοινωνικής πολιτικής και για τους νομικούς της πράξης που ασχολούνται με ζητήματα προστασίας των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.